

Västra Broby kyrka

56.1227, 12.8956

Västra Broby kyrka byggd i slutet av 1800-talet, som ersättning för en medeltida kyrka, kanske byggde redan på 1100- eller 1200-talet.

I början av 1800-talet beskrevs den medeltida kyrkan som "låg och skum invändigt". Denna kyrka byggdes ut och fick också ett torn sedan klockstapeln av trä förfallit. Den utformas i nyklassicistisk stil efter ritningar av Fredrik Wilhelm Scholander, vid tiden anställd vid Överintendentsämbetet,

Några decennier senare beslutar man trots detta att bygga en ny kyrka för den snabbt växande befolkningen. Under en prostvisitation 1877 bedömdes också den gamla kyrkan vara i mycket dåligt skick, vilket gjorde nybygget högprioriterat. Den lokale byggmästaren J. Hallberg anlätades för att ta fram ritningar som sedan godkändes av Överintendentsämbetet och byggandet inleddes 1880.

Man lät behålla Scholanders torn som anpassades till övriga kyrkan

Men en våldsam storm dagen efter invigningen av den nya kyrkan söndagen den 5 november 1882 gjorde att det nylagda zinktaget blåste av. Det visade sig att zinkplåtarna var allt för dåligt fästade vid underlaget.

Man tvingas även senare genomföra reparationer, framför allt av plåttaket som fortsätter att ställa till med problem.

1921 byttes bland annat kyrkbänkarna ut och värme drogs in i kyrkan. Arbetet leddes av domkyrkoarkitekt Theodor Wåhlin i Lund.

Kyrkan fick också sin nuvarande altartavla, med motivet föreställande Maria Magdalenas möte med den uppståndne Kristus. Han gör här en avvärjande gest: "Rör inte vid mig, ty jag har ännu inte farit upp till Fadern. Men gå till mina bröder, och säg till dem att jag far upp till min Fader och eder Fader, till min Gud och eder Gud", enligt Johannes 20:17. Tavlan är målad av den danske konstnären Almar Bech.

Altarkorset som står på altaret framför altarpupsatsen, är formgivet 1955 av Ralph Bergholtz, som också är känd framstående glaskonstnär.

Bänkinredningen är ritad 1921 av Theodor Wåhlin. Tidigare satt församlingen på gjutjärnsbänkar av "trädgårdsmodell". En sådan finns bevarad och står framför den sydöstra bänkskärmen.

En ny orgeln inköptes samma år - 1921 från Olof Hammarberg i Göteborg, som ersättning för en äldre orgel som inköptes 1887 från Strövelstorps kyrka.

Den nuvarande orgeln installerades 1967 och är byggd av A Mårtensson i Lund. Fasaden hör till den första orgeln i kyrkan.

Kyrkans klocktorn byggdes redan 1839, och är alltså en rest från den tidigare medeltida kyrkan på platsen. Lillklockan i tornet är troligen medeltida och omgjuten 1718. Storklockan är från 1845 och gjuten av Seipel och Liljendahl i Stockholm.

Det timglas som sitter i en träställning uppe i predikstolen är i själva verket tre timglas från 1793. Kanske anspelar det på att en god predikan enligt vissa skolor ska ha tre teser. I vilket fall som helst så kunde både församlingen och prästen följa tiden under predikan.

Kyrkans skulpterade dopfunt i sandsten från 1100- eller 1200-talet anses vara ett verk av Mörarpsmästaren. Dopfatet av mässing med det tyska riksvapnet i bottenrelief är från slutet av 1500-talet, och kan ha blivit hemfört i samband med något krig på kontinenten. Det är dock inte säkert att det för den skull är något krigsbyte. En hel del dyrgripar som hemvändande krigsmän före med sig hade de ärligen köpt i andra länder.

Ett processionskrucifix i brons och emalj och ett rökelsekar som båda är tillverkade i västra Frankrike på 1200-talet, förvaras numera på Lunds universitets historiska museum. Två foton av dessa föremål hänger i den nuvarande kyrkan.

_ Källor:

Pdf: "Västra Broby kyrka. Kulturhistorisk karakteristik och bedömning." lunds stift 2016. jais arkitekter Karl Johan Kember.

Webb: Björnekulla-Västra Broby församling.

Webb: Riksantikvarieämbetets bebyggelseregister.
Häfte: "Kyrkan i Västra Broby". Sven-Åke Rosenberg 1982.